

УДК 351.851:378.1

Світлана В. Донченко, Сергій І. Мойсеєнко, Ольга А. Жданова

Київський національний університет технологій та дизайну

**ВИЗУАЛЬНА ПРЕЗЕНТАЦІЯ ІНФОРМАЦІЇ ПРО ПРОФІЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ ЯК
ПРОВІДНИЙ ФАКТОР ВПЛИВУ НА УСВІДОМЛЕНИЙ ВИБІР СТУДЕНТА**

В статті визначено основні підходи до формування інформаційного забезпечення профільних дисциплін задля підвищення ефективності вибору студентами навчальних дисциплін варіативних складових освітніх програм та усунення факторів підсвідомого впливу на їх усвідомлений вибір; викладено результати анкетного опитування студентів та розроблено дизайн - концепцію макету презентації вибіркового дисциплін з конструювання та технології швейних виробів.

Ключові слова: Закон України «Про вищу освіту», дисципліни вільного вибору, інформаційне забезпечення, дизайн – проект.

Светлана В. Донченко, Сергей И. Мойсеенко, Ольга А. Жданова

Киевский национальный университет технологий и дизайна

**ВИЗУАЛЬНОЕ ПРЕДСТАВЛЕНИЕ ИНФОРМАЦИИ О ДИСЦИПЛИНЕ КАК
ВЕДУЩИЙ ФАКТОР ВЛИЯНИЯ НА ОСОЗНАННЫЙ ВЫБОР СТУДЕНТА**

В статье определены основные подходы к формированию информационного обеспечения профильных дисциплин с целью повышения эффективности выбора студентами учебных дисциплин вариативных составляющих образовательных программ и устранения факторов подсознательного влияния на их осознанный выбор; изложены результаты анкетного опроса студентов и разработана дизайн - концепция макета презентации выборочных дисциплин по конструированию и технологии швейных изделий.

Ключевые слова: Закон Украины «О высшем образовании», дисциплины свободного выбора, информационное обеспечение, дизайн - проект.

Svitlana V. Donchenko, Serhii I. Moiseienko, Olha A. Zhdanova

Kyiv National University of Technologies and Design

**VISUAL INFORMATION PRESENTATION OF DISCIPLINE AS THE LEADING
FACTOR INFLUENCING THE DELIBERATE STUDENT'S CHOICE**

The paper identified the main approaches to the information management formation for a modular environment to increase the efficiency of students' choice of educational disciplines of educational programs various components and the elimination of subconscious influence factors on their conscious choice; the results of students' questionnaire survey have been summarized; the layout presentation design-concept of selective disciplines has been developed.

Keywords: Law of Ukraine «On Higher Education», selective disciplines, information management, design - concept.

Постановка проблеми та її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями Прийнятий Верховною Радою 2014 році Закон України «Про вищу освіту» запустив механізми модернізації системи вищої освіти України у напрямку ідей та принципів Болонського процесу [1, 2].

Одним з таких концептуальних положень є - академічна мобільність. Яка має збільшити шанси людини на професійну самореалізацію, а також підвищити якість трудових ресурсів національної економіки.

З прийняттям Закону України «Про вищу освіту» в рамках академічної мобільності студенти набули право на власний розсуд обирати значну частину (не менше 25%) навчальних курсів та викладачів.

Умовою реалізації такого права на практиці повинно бути забезпечення рівноправної участі усіх учасників виборчого процесу.

Студент, який виступає в якості виборця, повинен забезпечуватися змістовно – актуальною інформацією про дисципліни та викладачів, яких він має обирати. А викладачі, повинні мати можливість надати таку інформацію. Завданням адміністрації навчальних закладів є забезпечення вільної конкуренції шляхом створення однакових умов для надання інформації про дисципліну та викладача, а також забезпечення умов для свідомого вибору студента.

Як відомо, на свідомість та підсвідомість людини має вплив як семіотична організація текстової інформації так і її візуальна складова [3; 4].

Організація текстової інформації про дисципліну і викладача в процесі вільного вибору дисциплін орієнтується, в основному, на привернення уваги студента до дисципліни, забезпечення розуміння привабливості отриманих в майбутньому знань і цілеспрямований вплив на орієнтацію його пріоритетів.

Візуальна складова інформації, в свою чергу, відноситься до невербальної комунікації та має вплив на емоційно-чуттєву, мотиваційну складові свідомості особистості.

На думку авторів статті, проблема створення умов рівноправної конкуренції між дисциплінами та викладачами під час реалізації студентами права вільного вибору певної (до 25%) частини навчальних курсів полягає у необхідності організації заходів, які мають забезпечити отримання студентами змістовної, семіотично організованої та візуально відтвореної інформації в рівних для усіх учасників обсягах з однотипною структурою та однаковим відсотковим відношенням текстової та візуальної складових.

Аналіз останніх публікацій по проблемі Питання психології процесу професійного самовизначення особистості висвітлені в працях таких вчених, як Абульханова – Славська К.В. [5], Ільїн В.П. [6], Павлютенков Е.М. [7] та інші.

Проблема впливу засобів візуального подання інформації сьогодні займається широке коло дослідників [8 - 10].

Ці праці становлять теоретичну й емпіричну базу для подальшого вивчення зазначених проблем.

Мета дослідження Визначити основні підходи до формування інформаційного забезпечення з метою підвищення ефективності вибору студентами навчальних дисциплін варіативних складових освітніх програм та усунення факторів підсвідомого впливу на їх усвідомлений вибір.

Виклад основних результатів та їх обґрунтування Незаперечним є той факт, що вибір завжди породжує конкуренцію. Тому вільний вибір дисциплін студентами, як споживачами освітніх послуг, призводить до змагання між викладачами навчальних закладів, які надають ці послуги, та претендують на лідерство шляхом застосування різних засобів та форм агітації.

Відомо, що якість оформлення презентаційних матеріалів та застосування різних форм агітації має вплив на когнітивну, емоційно-чуттєву, мотиваційну складові свідомості особистості та може вплинути на неусвідомлений перерозподіл пріоритетів [4].

Для запобігання такого впливу на усвідомлений вибір студентами навчальних дисциплін варіативних складових освітніх програм, автори статті пропонує розробити та встановити єдині вимоги до оформлення, змісту, структури та інформаційного наповнення презентаційних матеріалів та запровадити єдину форму надання інформації.

Для встановлення споживчих вимог до інформаційного забезпечення процесу вільного вибору дисциплін, які висуваються студентами, як споживачами освітніх послуг, було проведено анкетне опитування.

Опитування проводилося серед студентів освітнього ступеня бакалаврфакультету Індустрії моди КНУТД, які навчаються на 2-3 курсах. У опитуванні приймало участь 50 респондентів. Питання, на які відповідали студенти, стосувалися змісту, формату, пріоритетів, організації інформаційного продукту та ін.

Отримані результати представлено у вигляді діаграм та подано на рис. 1-8.

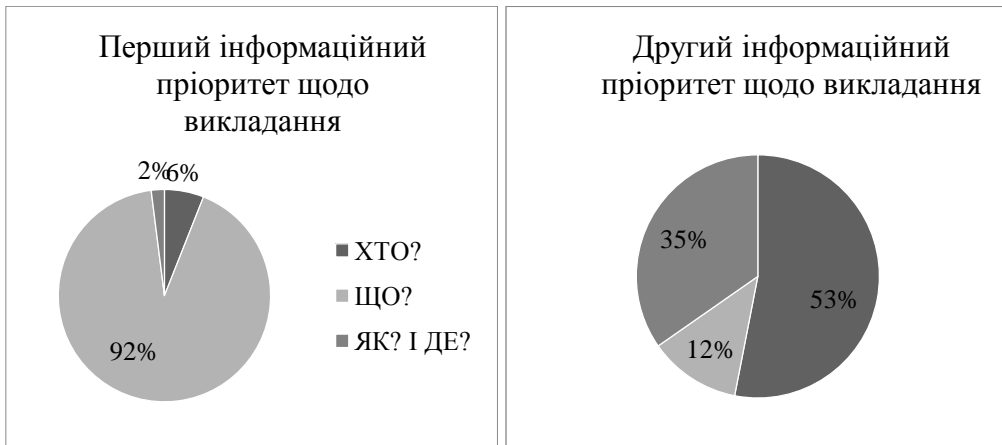

Рис. 1. Розподіл пріоритетів щодо загальної інформації стосовно викладання

Аналізуючи отриману інформації можна зробити наступні висновки, що: в першу чергу, більшість студентів цікавить інформація стосовно змістовного спрямування дисципліни; а, в другу – інформація стосовно викладача.

Далі проаналізуємо - яку інформацію про дисципліни хоче отримувати студент.

Аналіз представлених діаграм дозволяє визначити основні складові інформації про дисципліни, які для студентів є найважливішими. До таких відносяться: інформація стосовно компетентностей, які отримує студент при вивченні дисципліни; приклади практичного застосування отриманих знань та інформація про загальний зміст дисципліни.

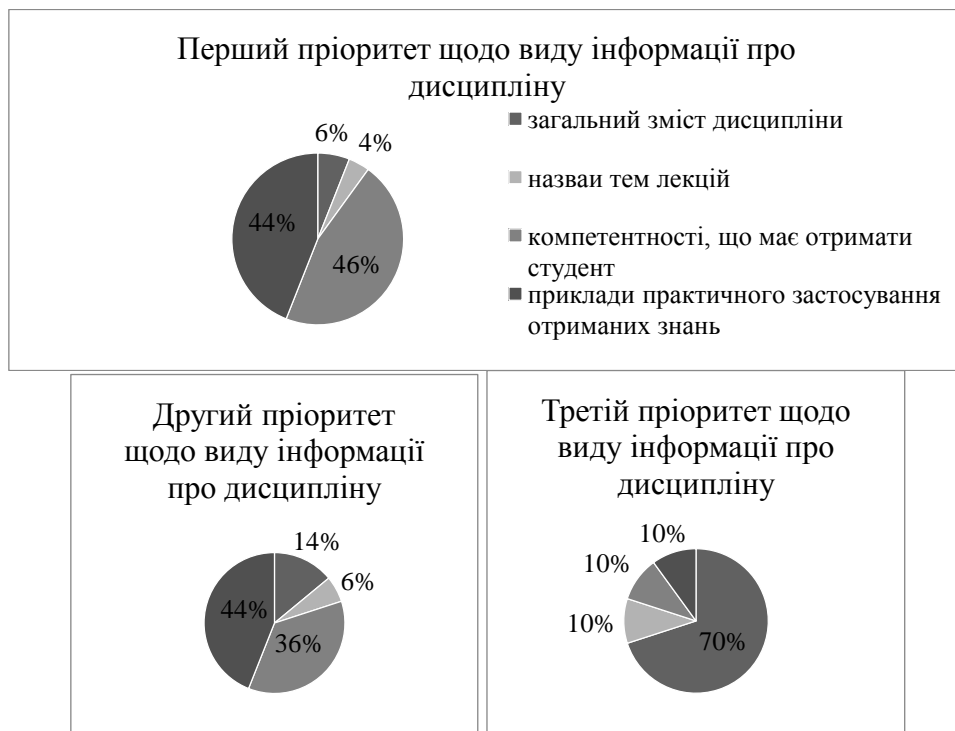
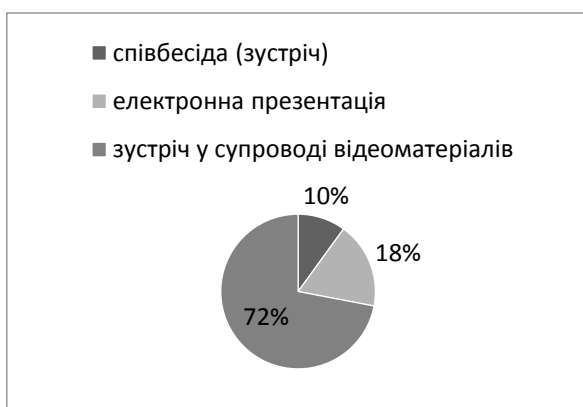

Рис. 2. Розподіл пріоритетів щодо змісту інформації про дисципліни

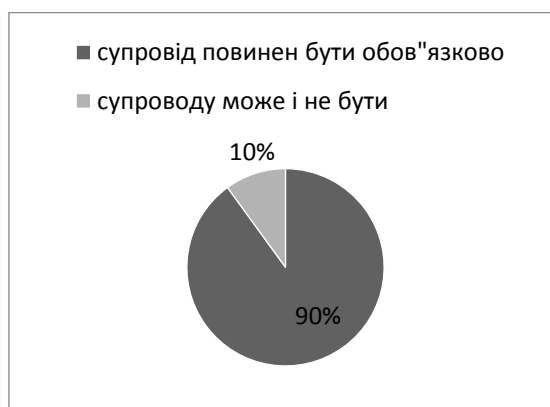
Форма надання інформації та наявність об'єктів візуального сприйняття (картинки, схеми, фото, рисунки тощо), як зазначалося вище, мають суттєвий вплив на сприйняття інформації та ефективність її усвідомлення, що залежить від індивідуальних особливостей людини.

Незаперечним є той факт, що ефективність засвоєння знань залежить від вміння викладача за допомогою різних методів, прийомів та засобів сформувати у студента систему знань, умінь і навичок з навчальної дисципліни. Тому, як показали результати опитувань (рис. 2), другим пріоритетом є інформація про особу, яка буде викладати дисципліну.

Результати з'ясування цих питань представлено на рис. 3 та 4.

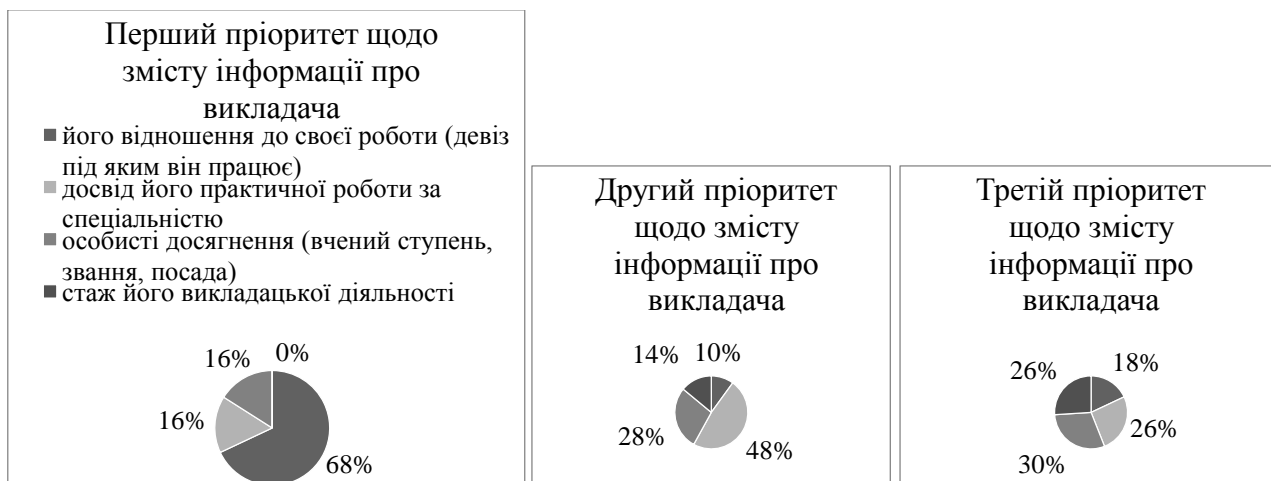

Рис. 3. Розподіл пріоритетів щодо форми надання інформації

Рис. 4. Оцінка впливу об'єктів візуального сприйняття, що супроводжують опис дисципліни на вибір студента

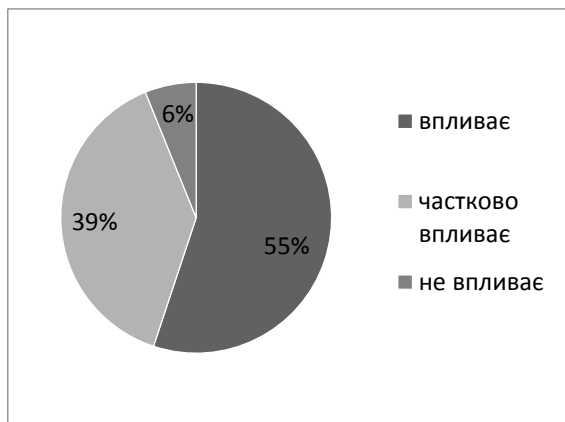
Тому респондентам було запропоновано відповісти на питання, які відносяться до загальних відомостей стосовно викладача. Результати опитування подано на рисунку 5.

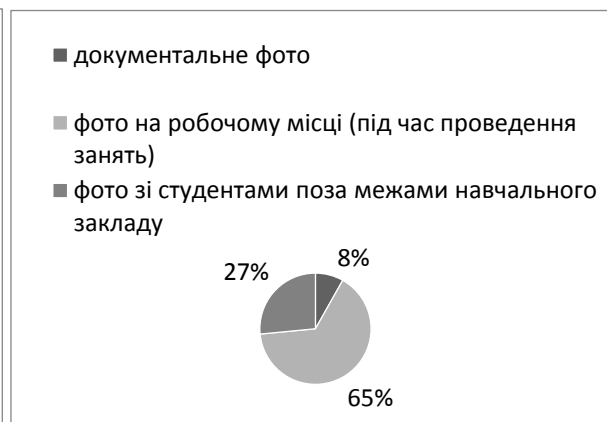
Рис. 5. Розподіл пріоритетів щодо змісту інформації про викладача

Аналіз результатів опитування показав, що актуальною для студентів є наступна інформація про викладача: його відношення до своєї роботи у вигляді девізу під яким він працює; досвід його практичної роботи за спеціальністю та інша інформація стосовно його досягнень та стажу педагогічної роботи.

Наступні питання стосувалися подачі візуальної інформації про викладача. Результати опитування представлено на рисунках 6 та 7.

Рис. 6. Оцінка впливу вміння викладача користуватися сучасними технічними засобами на вибір студентами дисципліни, яку він викладає

Рис. 7. Розподіл пріоритетів щодо візуалізації інформації про викладача

Також, в результаті дослідження було з'ясоване питання зацікавленості студентів у інформації, яка регламентує навчальний процес. Результати опитування наведено на рис. 8.

Рис. 8. Розподіл зацікавленості студентів у інформації, що викладено в робочих програмах дисциплін, які вони вивчають

Проведені дослідження дозволили розробити дизайн-концепцію макету презентації вибіркової дисципліни, яка дозволить сформувати єдині принципи та правила для структури, оформлення і змістовного наповнення інформації актуальної для студентів та дозволить студенту оцінити і зробити усвідомлений вибір дисциплін за реальними пріоритетами та усунути вплив на підсвідомість візуальних ефектів та інформації рекламного характеру.

Презентація та основні її компоненти будуються за принципами єдності стильового та структурного рішень; єдності змістового та кількісного наповнення інформації.

При розробці презентації дисциплін вільного вибору студентів, авторами пропонується дотримуватися наступних рекомендацій:

– стильове рішення повинно відповідати загальноприйнятому, що передбачає дотримання колористичної гами слайдів, застосування спец ефектів, використання шрифтових гарнітур та їх розміру відповідно до макету;

- дотримуватися кількості інформаційних слайдів відведених на представлення однієї дисципліни;
- дотримуватися загальноприйнятої структури та змісту інформації відповідно до макету (рисунок 9).

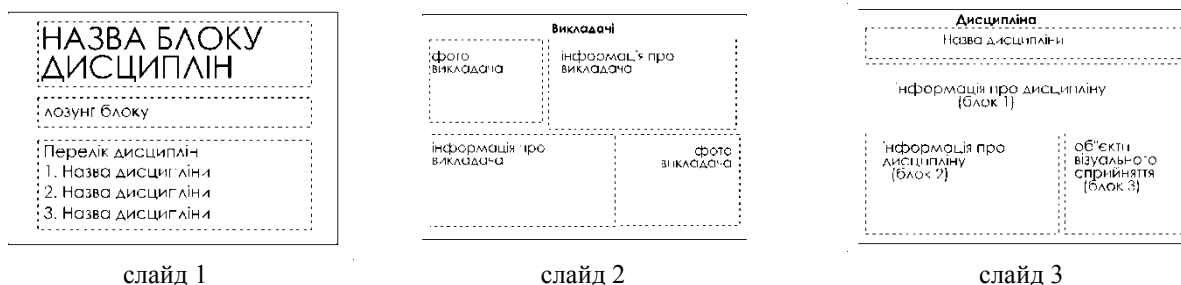

Рис. 9. Структура макету слайдів презентації дисциплін вільного вибору студентів

Інформаційне наповнення структурних блоків (на рис. 11 показано пунктирними лініями) повинно бути актуальним для студентів та відповідати результатам дослідження.

За даною структурою було розроблено макет електронної презентації для одного з запропонованих мейджорів освітньої програми «Конструювання та технології швейних виробів» (рис. 10).

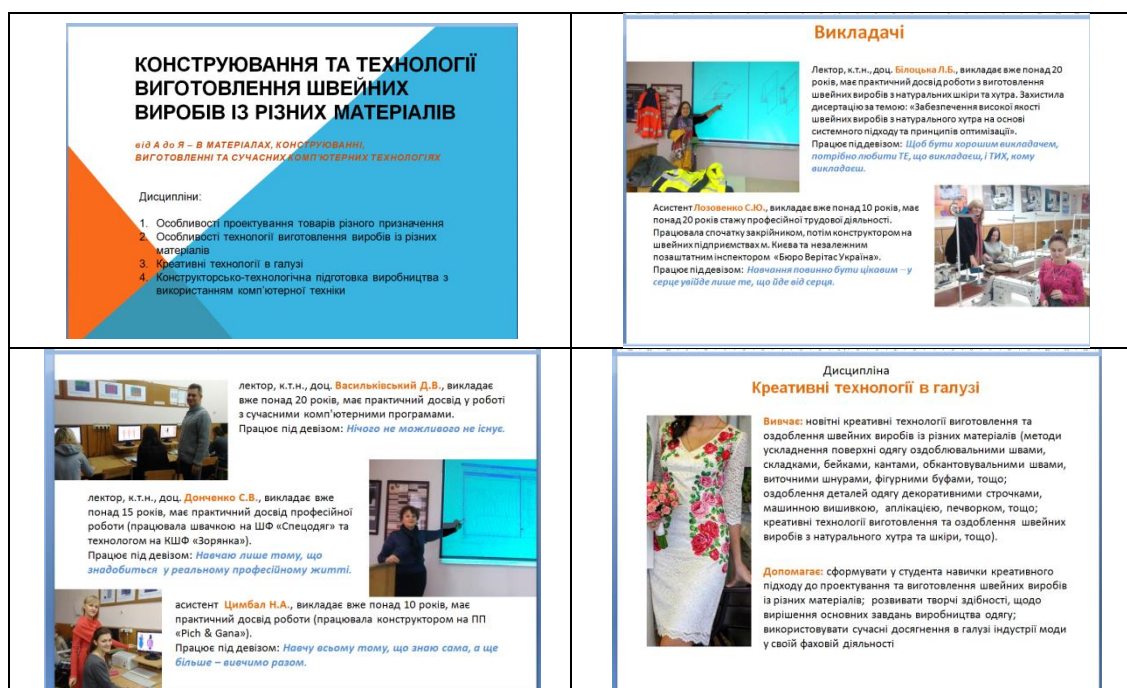

Рис. 10. Фрагмент макету електронної презентації блоку дисциплін «Конструювання та технології виготовлення швейних виробів із різних матеріалів»

Висновки та перспективи подальших досліджень Проведені авторами дослідження дозволили визначити споживчі вимоги студентів до інформаційного забезпечення процесу вільного вибору дисциплін та на їх основі розробити дизайн-концепцію макету презентацій, а також розробити їх структуру та інформаційне наповнення.

References

1. Kozievs'ka O.I. Europeys'ka integratsiya | 1.

Література

Козієвська О.І. Європейська інтеграція

višchoї osviti Ukraini v konteksti Bolons'kogo protsesu [Tekst]/ O.I.Koziev's'ka: Teoretichnii ta naukovo-metodichnii chasopis «Višcha osvita Ukraini» № 3 (dodatok 2), Kiev:Institut višchoї osviti NAPN Ukraini, 2013. – S.238-243.

2. Zakon Ukraini «Pro višchu osvitu» vid 01.07.2014 № 1556-VII / Ofitsiyniy veb-sayt Verkhovnoi Radi Ukraini [Elektronniy resurs] – Rezhim dostupu: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.

3. Kolegaeva I. M. Tekst v sisteme nauchnoy i khudozhestvennoy kommunikatsii : dis. d-ra filol. nauk : 10.02.04 / Kolegaeva I. M. – Odessa, 1992. – 293 s.

4. Medvedeva E. V. Reklamnaya kommunikatsiya / E. V. Medvedeva. – M. : Editorial URSS, 2003. – 280 s.

5. Abul'khanova – Slavs'ka K.A. Strategiya zhizni / K.A. Abul'khanova – Slavs'ka. – M.: Mysl', 1991. – 182 s.

6. Il'in V.P. Motivatsiya i motivy / V.P. Il'in. – SPb.: Piter, 2003. – 512 s.

7. Pavlyutenkov E.M. Formirovanie motivov vybora professii / E.M. Pavlyutenkov. – K.: Rad. shkola, 1980. – 130 s.

8. Bart R. Ritorika obraza // Izbrannye raboty : Semiotika. Poetika / R. Bart. – M. : Progress, 1994. – 350 s.

9. Belova A. D. Lingvisticheskie aspekty argumentatsii (na materiale sovr. angl. yazyka) : dis. d-ra filol. Nauk : 10.02.04 / Belova Alla Dmitrievna. – K., 1998. – 443 s.

10. Zirka V. V. Manipulyativnye igry v reklame: lingvisticheskiy aspekt : [monografiya] / V. V. Zirka. – Dnepropetrovsk : DNU, 2004. – 291 s.

вищої освіти України в контексті Болонського процесу [Текст]/ О.І.Козієвська: Теоретичний та науково-методичний часопис «Вища освіта України» № 3 (додаток 2), Київ:Інститут вищої освіти НАПН України, 2013. – С.238-243.

2. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII / Офіційний веб-сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.

3. Колегаєва І. М. Текст в системі наукової та художественної комунікації : дис. д-ра філол. наук : 10.02.04 / Колегаєва І. М. – Одеса, 1992. – 293 с.

4. Медведева Е. В. Рекламна комунікація / Е. В. Медведева. – М. : Едиториал УРСС, 2003. – 280 с.

5. Абульханова – Славська К.А. Стратегія життя / К.А. Абульханова – Славська. – М.: Мысль, 1991. – 182 с.

6. Ильин В.П. Мотивация и мотивы / В.П. Ильин. – СПб.: Питер, 2003. – 512 с.

7. Павлютенков Е.М. Формирование мотивов выбора профессии / Е.М. Павлютенков. – К.: Рад. школа, 1980. – 130 с.

8. Барт Р. Риторика образа // Избранные работы : Семиотика. Поэтика / Р. Барт. – М. : Прогресс, 1994. – 350 с.

9. Белова А. Д. Лингвистические аспекты аргументации (на материале совр. англ. языка): дис. д-ра филол. наук : 10.02.04 / Белова Алла Дмитриевна. – К., 1998. – 443 с.

10. Зирка В. В. Манипулятивные игры в рекламе: лингвистический аспект : [монография] / В. В. Зирка. – Днепропетровск : ДНУ, 2004. – 291 с.